

Sygn. akt II Ca 631/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 stycznia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Dorota Gamrat - Kubeczak
Sędziowie:	SSO Zbigniew Ciechanowicz (spr.) SSR del. Szymon Stępień
Protokolant:	sekr. sądowy Małgorzata Idzikowska-Chrząszczewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 stycznia 2015 roku w S.

sprawy z powództwa **F. S. (1) i M. R.**

przeciwko **(...) Spółce Akcyjnej w S.**

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 14 lutego 2014 r., sygn. akt I C 885/12

1. oddala apelację;

2. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w S. na rzecz powodów F. S. (1) i M. R. kwoty po 90 (dziewięćdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Uzasadnienie wyroku z dnia 9 stycznia 2015 r.:

Powodowie F. S. (1) i M. R. wnieśli o zasądzenie od **pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w S.** solidarnie kwoty 3.535 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 4 września 2011 roku do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania sądowego tytułem części odszkodowania za najem samochodu zastępczego w okresie od dnia 8 czerwca 2011 roku do dnia 18 lipca 2011 roku, według stawki 350 złotych netto za dzień.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanym w dniu 11 kwietnia 2012 roku, nakazano pozwanej żeby w ciągu dwóch tygodni od doręczenia nakazu zapłaciła powodom solidarnie kwotę 3.535 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi w stosunku rocznym od dnia 4 września 2011 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 662 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, albo wniosła w tymże terminie sprzeciw.

W sprzeciwie od powyższego nakazu zapłaty pozwana zażądała oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów na jej rzecz kosztów procesu. W ocenie pozwanej wypłacone przez nią odszkodowania stanowiło

zwrot niezbędnych i koniecznych wydatków na najem pojazdu zastępczego, a dalej idące roszczenia powodów są nieuzasadnione.

Wyrokiem z dnia 14 lutego 2014 r. Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie zasądził od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w S. na rzecz każdego z powodów z osobna F. S. (1) i M. R. kwoty po 1.767 złotych 50 groszy wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi w stosunku rocznym od dnia 4 września 2011 r. do dnia zapłaty (pkt 1), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt 2), zasądził od pozwanej na rzecz każdego z powodów z osobna kwoty po 788 złotych 14 groszy tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 3) oraz nakazał zwrócić powodom kwoty po 8 złotych 86 groszy tytułem niewykorzystanej zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego sądowego (pkt 4).

Powyższe rozstrzygnięcie oparto o następujące ustalenia faktyczne:

(...) sp. z o.o. w U. prowadzi działalność gospodarczą w zakresie sprzedaży części i akcesoriów do pojazdów samochodowych. W czerwcu 2011 roku Spółka posiadała trzy pojazdy. Jeden z nich znajdował się w G., w oddziale spółki i był przypisany do tego oddziału i wykorzystywany w działalności gospodarczej tam prowadzonej. Natomiast na terenie oddziału w U. wykorzystywane były dwa samochody: mniejszy O. (...), w którym nie mieściły się wielkogabarytowe opony oraz F. (...) o nr rej. (...), który wykorzystywany był do wożenia towaru w ramach działalności spółki. Spółka współpracowała stale z wieloma gospodarstwami rolnymi i przedsiębiorstwami. Aby móc wykonywać zawarte umowy i przewozić towar musiała dysponować odpowiednim pojazdem.

W dniu 6 czerwca 2011 roku w miejscowości N. doszło do zderzenia dwóch pojazdów V. (...) o nr rej (...) oraz F. (...) o nr rej (...), należącego do (...) Sp. z o.o. Sprawcą szkody była kierująca V. (...), która w momencie zdarzenia objęta była umową obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych zawartą z pozwanym ubezpieczycielem.

Dnia 8 czerwca 2011 roku firma (...) Sp. z o.o. wynajęła od powodów F. S. (2) i M. R. prowadzących działalność gospodarczą pod firmą (...) S.C. samochód zastępczy marki C. o nr rej (...). W § 5 umowy strony zgodnie ustaliły wynagrodzenie za każdą rozpoczętą dobę najmu bez limitu kilometrów na kwotę 350 zł. netto.

Samochód zastępczy został wydany w dniu 8 czerwca 2011 roku o godzinie 14.30.

Samochód zastępczy wykorzystywany był w działalności gospodarczej poszkodowanej, do wykonywania umów, przewożenia towarów. (...) zastępcze było wykorzystywane także w soboty.

Dnia 18 lipca 2011 roku poszkodowana zwróciła pojazd zastępczy marki C. o nr rej (...). Najem pojazdu zastępczego zakończył się w związku z odbiorem nowego pojazdu przez poszkodowaną, którego zakup był planowany i zrealizowany niezależnie od uszkodzenia pojazdu F. (...).

Dnia 21 lipca 2011 roku firma (...), (...) S.C. wystawiła poszkodowanej fakturę VAT FS (...) za wynajem samochodu zastępczego na kwotę 10.500 zł. netto (12.915 zł. brutto) odpowiadającej wynajmowi przez 30 dni za kwotę 350 zł netto za dobę

27 lipca 2011 roku (...) Sp. z o.o. przelała na powodów F. S. (1) i M. R. prowadzących działalność gospodarczą pod nazwą (...) s.c. swoją wierzytelność przysługującą jej z tytułu faktury VAT nr (...) względem (...) S.A. w S..

Pismem z dnia 27 lipca 2011 roku pełnomocnik powodów wezwał pozwaną do rekompensaty kosztów wynajęcia pojazdu zastępczego w kwocie 10.500 zł.

Pozwana wypłaciła powodom dnia 4 sierpnia 2011 roku kwotę 2.415 zł. tytułem zwrotu kosztów wynajęcia samochodu zastępczego.

Dnia 12 września 2011 roku pozwana podjęła decyzję o przyznaniu odszkodowania stanowiącego różnicę pomiędzy wartością rynkową pojazdu w dniu wypadku, a wartością pozostałości w kwocie 15.942,30 zł. netto. Odszkodowanie zostało wypłacone dnia

13 września 2011 roku.

Pismem z dnia 16 grudnia 2011 roku powodowie wezwali pozwaną do zapłaty kwoty 8.085 zł. w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania, tytułem pełnej rekompensaty kosztów poniesionych za wynajem pojazdu zastępczego w następstwie zdarzenia z dnia 6 czerwca 2011 roku.

Po ponownej analizie sprawy pozwana uznała za zasadne przyznanie dodatkowego odszkodowania w wysokości 4.550 zł. tytułem kosztów wynajęcia auta zastępczego.

Średnia stawka dobową za dobę najmu pojazdu zastępczego o klasie odpowiadającej pojazdowi marki F. (...), w czerwcu i w lipcu 2011 roku, w S., wynosiła około 290,68 zł. netto, czyli 357,54 zł. brutto.

Sąd Rejonowy powództwo uznał w przeważającej części za uzasadnione i znajdujące oparcie w treści art. 363 § 1 k.c., art. 822 § 1 k.c. oraz w art. 509 § 1 i 2 k.c.

Za konieczne uznano wynajęcie przez poszkodowaną auta zastępczego w okresie od 8 czerwca 2011 roku do 18 lipca 2011 roku. Sąd Rejonowy uznał za słuszne zastosowanie stawki w jakiej poszkodowana faktycznie samochód ten wynajęła, czyli jak wynika z umowy najmu z dnia 8 czerwca 2011 roku oraz faktury VAT FS (...), kwoty 350 zł. netto. Przywołując treść uchwały Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2003 roku (III CZP 32/03), OSNC 2004/4/51), która wprawdzie odnosi się do należności za naprawę na rzecz warsztatu samochodowego, per analogiam ma zastosowanie do zwrotu kosztów pojazdu zastępczego, uznano, iż odszkodowanie przysługujące od ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej za uszkodzenie pojazdu mechanicznego obejmuje niezbędne i ekonomicznie uzasadnione koszty naprawy pojazdu, ustalone według cen występujących na lokalnym rynku. W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Najwyższy wskazał, że „kosztami "ekonomicznie uzasadnionymi" są koszty ustalone według cen, którymi posługuje się wybrany przez poszkodowanego warsztat naprawczy dokonujący naprawy samochodu; nie ma przy tym znaczenia fakt, że ceny te odbiegają (są wyższe) od cen przeciętnych dla określonej kategorii usług naprawczych na rynku; jeżeli nie kwestionuje się uprawnienia do wyboru przez poszkodowanego warsztatu samochodowego mającego dokonać naprawy, miarodajne w tym zakresie powinny być ceny stosowane właśnie przez ten warsztat naprawczy; przyjęcie cen przeciętnych dla określenia wysokości przysługującego poszkodowanemu odszkodowania, niezależnie od samej metody ich wyliczenia, która może być zróżnicowana, nie kompensowałoby poniesionej przez poszkodowanego szkody, gdyby ceny przyjęte w warsztacie naprawczym były wyższe od przeciętnych; trzeba jeszcze dodać, że określanie kosztów naprawy samochodu wyłącznie przy uwzględnianiu ceny przeciętnej prowadzi mogłoby do relatywizacji w zakresie ustalenia wysokości odszkodowania należnego poszkodowanym posiadaczom pojazdów mechanicznych, gdyż różne mogą być metody obliczania cen przeciętnych w odniesieniu do poszczególnych usług naprawczych oferowanych na rynku”. Podobnie jeżeli nie kwestionuje się prawa poszkodowanego do wyboru firmy wynajmującej auta zastępcze, miarodajne do określenia wysokości poniesionej szkody powinny zostać uznane ceny stosowane właśnie przez tą firmę, która samochód zastępczy wynajęła.

Na podstawie opinii biegłego sądowego dr inż. J. P. Sąd Rejonowy ustalił wyłącznie, że stawka za jaką poszkodowana wynajęła auto zastępcze nie odbiegała rażąco od średniej dobowej stawki najmu pojazdu zastępczego o klasie odpowiadającej pojazdowi marki F. (...) w czerwcu i lipcu 2011 roku, w S. a wynoszącej około 290,68 zł. netto, czyli 357,54 zł. brutto. Mając na uwadze fakt, iż powodowie wykazali słuszność swojego roszczenia tak co do zasady jak i wysokości w punkcie 1 wyroku zasądzono od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w S. na rzecz każdego z powodów z osobna F. S. (1) i M. R. kwoty po 1.767,50 zł.

W punkcie 2 oddalono powództwo w zakresie żądania zasądzenia dochodzonej kwoty solidarnie. Powodowie nabyli wierzycelność od poszkodowanej. Żaden z nich nie wskazał, aby wierzycelność powiększyła majątek spółki (...) s.c. W tej sytuacji brak było jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że wierzycelność powodów wynika z umowy statuującej solidarny charakter zobowiązania. Podkreślić przeto należy, że w prawie polskim o istnieniu solidarności bądź o jej braku przesądza ustawa lub wola stron wyrażona w umowie, a nie cechy zobowiązania (art. 369 k.c.). Solidarności nie domniemywa się, lecz musi ona być ustanowiona w ustawie lub w umowie (wyrok SA w Katowicach z dnia 28 lutego 1992 r., I Acr 42/92, OSA 1993, z. 4, poz. 23). Natomiast żadna inna okoliczność nie może stanowić źródła solidarności,

w szczególności wyrok sądu. Wobec braku jakichkolwiek podstaw do przyjęcia istnienia solidarności czynnej po stronie wierzycieli, Sąd doszedł do przekonania, iż dochodzone w niniejszej sprawie świadczenie przysługuje im w częściach równych (art. 197 k.c.).

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wywiódł pozwany Ubezpieczyciel skarżąc go co do pkt 1 w zakresie zasądzającym na rzecz powodów kwoty po 877,50 zł, czyli łącznie co do kwoty 1755 zł i żądając zmiany zaskarżonego orzeczenia poprzez zasądzenie na rzecz każdego w powodów kwot po 890 zł oraz zasądzenie od nich na rzecz pozwanego kosztów postępowania pierwszoinstancyjnego oraz odwoławczego.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucono naruszenie prawa materialnego w postaci art. 361 § 1 k.c. poprzez błędną wykładnię i uznanie, że koszty wynajęcia samochodu zastępczego wyliczone wg. stawki 350 zł netto w okolicznościach przedmiotowej sprawy stanowiły celowe i uzasadnione koszty uwzględniane w ramach odszkodowania, w sytuacji, gdy stawka ta przewyższała średnie stawki na rynku tego typu transakcji, które ustalił biegły sądowy na kwotę 290,68 zł netto. Stawkę zastosowaną przez powodów pozwany uznał za rażąco wygórowaną, zaś oceniając tego typu relacje gospodarcze uznał je za patologiczne, gdyż poszkodowany nie jest zainteresowany wynajęciem pojazdu zastępczego według najniższych kosztów, a wynajmujący w sposób oczywisty zainteresowani są windowaniem stawek czynszu. Efektem tego jest, to iż stawki najmu samochodów zastępczych dla ludzi z „ulicy” są niższe niż dla osób rozliczających się z wynajmującymi w ramach cesji wierzytelności przysługującej im od zakładu ubezpieczeń.

Powodowie zażądali oddalenia apelacji i zasądzenia od pozwanej kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się niezasadna.

Wskazać należy, że zasadą wynikającą z treści art. 363 k.c. i 822 k.c. jest naprawienie szkody przez ubezpieczyciela poprzez wypłatę poszkodowanemu odpowiedniej sumy tytułem odszkodowania. Odszkodowanie ma na celu wynagrodzenie szkody, jaka powstała w mieniu ubezpieczonego. Wysokość odszkodowania ubezpieczeniowego świadczonego z tytułu ubezpieczenia OC jest zakreślona granicami odpowiedzialności cywilnej posiadacza, kierowcy samochodu. O wysokości długu, w który po wystąpieniu zdarzenia ubezpieczeniowego przekształca się odpowiedzialność gwarancyjną ubezpieczyciela, decydują przepisy Kodeksu cywilnego. Podnieść należy, iż nie ma różnicy w pojęciu szkody w rozumieniu ogólnych przepisów prawa cywilnego i szkody w rozumieniu prawa ubezpieczeniowego, albowiem w obu przypadkach chodzi o utratę lub zmniejszenie aktywów bądź powstanie lub zwiększenie pasywów osoby poszkodowanej. Przy ustaleniu szkody w ubezpieczeniu OC stosuje się ogólne zasady prawa odszkodowawczego, znajduje tutaj również zastosowanie, obowiązująca w prawie odszkodowawczym, zasada pełnego odszkodowania, która odnosi się do szkody wyrządzonej przez ubezpieczonego innej osobie.

Za jedyną kwestię sporną między stronami na etapie postępowania apelacyjnego uznać należy wysokość stawki dobowej za najem samochodu zastępczego. W umowie z dnia 8 czerwca 2011 r. jej strony określiły wysokość powyższej stawki na 350 zł netto za dobę. Stawkę tę zakwestionował apelujący uznając, iż winna ona wynieść 290,68 zł, a więc wartość określoną przez biegłego sądowego.

Zarzuty naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisu art. 361 § 1 k.c. okazały się chybione. Sąd Odwoławczy wskazuje, iż wbrew stanowisku skarżącego, stawka najmu przyjęta w umowie stron w realiach niniejszej sprawy nie może być uznana za wygórowaną, gdyż różnica między stawką przyjętą w umowie między powodami i poszkodowanym, a wskazaną przez apelującego wynosi około 17 %. W ocenie Sądu II instancji Sąd Rejonowy trafnie zauważył, iż przyjęcie przez pozwaną kwoty 350 zł jako średniej stawki oznacza, iż do jej wyliczenia były przyjęte zarówno stawki niższe jak i wyższe. Bezsprzeczne przy tym jest, iż kwota określona w umowie nie odbiega znacząco od stawki średniej, ani też nie jest jej wielokrotnością. Tylko bowiem w takim przypadku można by mówić o stawce wygórowanej. Powód wykazał wysokość stawki przede wszystkim przedstawiając umowę z poszkodowanym, jak również oferty przedsiębiorstw zajmujących się wynajmem pojazdów.

Zwrócić należy uwagę na to, iż biegły sądowy J. P. dokonał przeglądu trzech ofert wynajmu pojazdów zastępczych, gdzie wynajmujący żądali odpowiednio 385 zł, 318 zł i 169.03 zł za dobę. Uzyskana przez biegłego stawka 290,68 zł, była zatem średnią arytmetyczną trzech konkretnych ofert. Uzgodniona przez strony umowy z dnia 8 czerwca 2011 r. stawka mieści się zatem w zakresie wyznaczonym przez oferty dotyczące podobnych pojazdów udostępnianych na podobnych warunkach.

Ponadto dodać należy, iż nie ulega wątpliwości, że poszkodowany nie miał obowiązku poszukiwania najniższej ceny wynajmu samochodu zastępczego. Zachowanie poszkodowanego przy likwidacji szkody nie odbiegało w żaden sposób od zwykłych standardów zachowania osób znajdujących się w podobnej sytuacji. Oczekiwanie, iż poszkodowany winien dokonywać poszukiwania na lokalnym rynku najtańszego pojazdu zastępczego jest niczym nieuzasadnione, szczególnie że cena najmu nie była wygórowana i mieściła się w granicach swobody umów.

Mając powyższe rozważania na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację pozwanego.

Zgodnie z regułą odpowiedzialności stron za wynik procesu, w oparciu o przepis art. 98 § 1 k.p.c., w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1348 ze zm.), zasądzono od pozwanego na rzecz powodów kwoty po 90 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem drugiej instancji, o czym orzeczono w punkcie II wyroku.